COFNODION CYFARFOD O'R CYNGOR SIR A GYNHALIWYD DRWY MICROSOFT TEAMS AR DDYDD IAU 24 MEDI 2020

YN BRESENNOL
Y Cynghorydd Sir S Baynham (Cadeirydd)

Y Cynghorwyr Sir MC Alexander, M Barnes, J Berriman, G Breeze, J Charlton, L V Corfield, K W Curry, A W Davies, B Davies, D E Davies, P Davies, S C Davies, M J Dorrance, E Durrant, D O Evans, J Evans, L Fitzpatrick, L George, J Gibson-Watt, M R Harris, S M Hayes, H Hulme, A Jenner, E A Jones, D R Jones, E Jones, G Jones, J R Jones, E M Jones, M J Jones, F H Jump, K Laurie-Parry, H Lewis, K Lewis, P E Lewis, MC Mackenzie, I McIntosh, S McNicholas, DW Meredith, C Mills, G Morgan, JG Morris, R Powell, WD Powell, D R Price, P C Pritchard, G Pugh, J Pugh, G W Ratcliffe, L Rijnenberg, L Roberts, P Roberts, K M Roberts-Jones, E Roderick, D Rowlands, K S Silk, D Selby, L Skilton, D A Thomas, R G Thomas, E Vaughan, M Weale, J Wilkinson, A Williams, G I S Williams, D H Williams, J Williams, J M Williams, R Williams ac S L Williams

1.	**YMDDIHEURIADAU**

Derbyniwyd ymddiheuriadau am absenoldeb oddi wrth y Cynghorwyr D Jones-Poston a T J Van-Rees, oedd ag ymrwymiadau busnes eraill yn ymwneud â'r Cyngor.

2.	**COFNODION**

Sylwyd ar gamgymeriad yn y cofnod pleidleisio ar y rhybudd o gynnig ar barcio, gyda'r Cynghorydd Roger Williams wedi'i gofnodi i fod wedi pleidleisio o blaid ac yn erbyn. Cadarnhawyd ei fod wedi pleidleisio o blaid y cynnig.

Tynnwyd sylw y dylai'r nodyn yn egluro'r camgymeriad yn y cofnod pleidleisio ar y rhybudd o gynnig ar yr argyfwng hinsawdd fod wedi'i ragflaenu â PS ac nid NB.

Yn amodol ar y cywiriadau hyn, awdurdodwyd y Cadeirydd i lofnodi cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 30 Gorffennaf 2020 fel cofnod cywir.

3.	**DATGAN BUDD**

Dywedodd y Swyddog Monitro wrth yr aelodau os oedd ganddynt hwy'n bersonol, neu deulu neu ffrindiau agos, eiddo ym Mhowys y gellid ei ystyried i fod naill ai'n (a) ail gartref neu'n (b) cartref gwyliau neu'n (c) tŷ gwyliau gosod neu (d) yn gyfuniad o dŷ gwyliau gosod a chartref gwyliau, y dylent ddatgan budd personol, rhagfarnus ac ariannol.

4.	**CYHOEDDIADAU'R CADEIRYDD**

Dywedodd y Cadeirydd y byddai'r cyfarfod blynyddol yn cael ei gynnal ar 26 Tachwedd. Dywedodd hefyd fod y tîm TGCh yn dal i edrych ar opsiynau ar gyfer gwasanaeth cyfieithu ar y pryd ar gyfer cyfarfodydd.

5.	BRIFF Y PRIF WEITHREDWR

Nododd y Prif Weithredwr y datganiad a wnaed i'r Senedd gan y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol gan gydnabod y cynnydd a wnaeth y Cyngor ers sefydlu'r Bwrdd Gwella a Sicrwydd yn 2018. Roedd y Gweinidog yn ffyddiog y gallai'r Cyngor reoli ei welliannau'n effeithiol gan gytuno felly i symud o Fwrdd Gwella a Sicrwydd statudol i drefniadau lleol ar gyfer goruchwylio a gyrru gwelliannau. Dywedodd wrth y Cyngor y byddai Arolygiaeth Gofal Cymru'n gwneud arolygiad ym mis Hydref ac y byddai Estyn yn arolygu ym mis Tachwedd.

Dywedodd y Prif Weithredwr fod nifer yr achosion o Covid-19 ym Mhowys ar hyn o bryd yn gymharol isel a sefydlog. Roedd y tîm Profi, Olrhain a Gwarchod wedi bod yn eithriadol brysur ac wedi cael 100% llwyddiant yn olrhain pobl a brofodd yn bositif ym mis Medi, a 99% llwyddiant yn olrhain eu cysylltiadau. Roedd y tîm ar hyn o bryd yn cynorthwyo Rhondda Cynon Taf.

Dywedodd fod y rhestr o weithgareddau pwysig i fusnes yn cael ei hadolygu'n rheolaidd i sicrhau y gellid cynyddu neu arafu gweithgareddau yn ôl y sefyllfa.

Yn olaf diolchodd i Ness Young, a fyddai'n gadael y Cyngor ym mis Tachwedd, am ei chyfraniad a dywedodd y byddai'n adolygu'r uwch-dîm rheoli yn yr hydref.

6.	ADRODDIAD BLYNYDDOL Y CYFARWYDDWR GWASANAETHAU CYMDEITHASOL

Eglurodd y Prif Weithredwr fod yr adroddiad yn cael ei gyflwyno gan y Pennaeth Comisiynu oherwydd bod y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol ar wyliau haeddiannol iawn ar ôl arwain y gwasanaeth drwy'r pandemig.

Wrth gyflwyno'r adroddiad, tynnodd y Pennaeth Comisiynu sylw at siwrne welliannau'r gwasanaeth gan gydnabod y cymorth a gafwyd gan Jack Straw, Phil Hodgson a'r Bwrdd Gwella. Diolchodd i gydweithwyr yn y gwasanaeth, aelodau etholedig a chydweithwyr yn y gwasanaethau corfforaethol am eu cymorth gan dalu teyrnged arbennig i staff rheng flaen a gwirfoddolwyr a fu'n gweithio mor galed i gynnal y gwasanaethau drwy'r pandemig.

Talodd Daliwr y Portffolio Gofal Cymdeithasol Oedolion a Daliwr y Portffolio Pobl Ifanc a Diwylliant deyrnged i'r Cyfarwyddwr am ei harweinyddiaeth a'r rôl flaenllaw a chwaraeodd yng Nghymru dros gyfnod y pandemig. Cafodd rôl y Pwyllgor Craffu'n cyflwyno her ar y siwrne welliannau hefyd ei gydnabod, felly hefyd bwysigrwydd cael tîm arweinyddiaeth llawn yn ei le.

Cynigiwyd gan y Cynghorydd Sir Myfanwy Alexander ac eiliwyd gan y Cynghorydd Sir Rachel Powell ac o 65 pleidlais i 0

PENDERFYNWYD derbyn adroddiad blynyddol y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol.

7.	CYHOEDDIADAU'R ARWEINYDD

Diolchodd yr Arweinydd i'r staff a fu'n helpu preswylwyr i ddelio â llifogydd yn Ystradgynlais a Bugeildy ym mis Awst. Dywedodd iddi gael cyfarfodydd â Gweinidogion gan gynnwys y Cwnsler Cyffredinol Jeremy Miles ar drosglwyddo allan o'r UE ac adferiad yr economi. Roedd yn gobeithio y byddai cyhoeddiad yn y dyfodol agos ar y Gronfa Cadernid Economaidd a fyddai'n rhyddhau mwy o arian. Fel rhan o Fforwm Gwledig Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, roedd wedi cwrdd â Gweinidog y Gymraeg a Chysylltiadau Rhyngwladol, Eluned Morgan, i drafod ffermio cynaliadwy a chyllid ar gyfer y rhaglen datblygu gwledig.

8.	DIWYGIAD I GYLCH GORCHWYL BWRDD PENSIYNAU LLEOL POWYS

Gofynnwyd i'r Cyngor ystyried cymeradwyo newidiadau i gylch gorchwyl Bwrdd Pensiynau Powys er mwyn cyflwyno ychydig yn fwy o hyblygrwydd o ran cadw a phenodi aelodau i'r Bwrdd drwy:

a) Cynyddu nifer cynrychiolwyr aelodau a chyflogwyr aelodaeth y cynllun o ddau i dri.
b) Cyflwyno ychydig o hyblygrwydd er mwyn gwasgaru dyddiadau dechrau a darfod aelodaeth y Bwrdd.

Cynigiwyd gan y Cynghorydd Sir Aled Davies ac eiliwyd gan y Cynghorydd Sir Peter Lewis ac o 64 pleidlais i 0

PENDERFYNWYD cymeradwyo Cylch Gorchwyl diwygiedig y Bwrdd Pensiynau Lleol a ddisgrifir yn yr Atodiad i'r adroddiad, a'i weithredu'n syth.

Dywedodd y Cynghorydd Sir Huw Williams nad oedd wedi pleidleisio oherwydd iddo ymuno â'r cyfarfod ar ganol y drafodaeth.

9.	RHYBUDD O GYNNIG – DATGAN ARGYFWNG HINSAWDD A GALWAD I WEITHREDU AR YNNI LLEOL

Bu'r Cyngor yn trafod cynnig yn cyfuno'r cynnig a gynigiwyd gan y Cynghorydd Sir Jake Berriman ac a eiliwyd gan y Cynghorydd Sir Jackie Charlton, a'r cynnig a gynigiwyd gan y Cynghorydd Sir Iain McIntosh ac a eiliwyd gan y Cynghorydd Sir Lucy Roberts.

Mae'r Cyngor hwn yn penderfynu:

1. Ymuno â chynghorau eraill ar draws Cymru mewn datgan Argyfwng Hinsawdd.

2. Y bydd y cyngor hwn yn ceisio lleihau ei allyriadau carbon i sero yn unol â tharged Llywodraeth Cymru ar gyfer 2030, ac yn galw ar Lywodraeth Cymru i ddarparu cymorth ac adnoddau digonol i gyrraedd y targed hwn i gynorthwyo

gyda gweithredu Ffyniant i Bawb: Cymru Carbon Isel (Mawrth 2019) er mwyn gwneud Cyngor Sir Powys yn awdurdod lleol cwbl ddi-garbon erbyn 2030.

3. Gofyn i Ddaliwr y Portffolio Datblygu Economaidd, Tai a Gwasanaethau Rheoleiddio arwain ar fesurau i liniaru'r Newid Hinsawdd a pharhau i ymgysylltu'n weithredol â'r holl aelodau a rhanddeiliaid drwy:

A. Gweithio gyda'r gweithgor trawsbleidiol a sefydlwyd, a

B. Sefydlu grŵp aml-randdeiliaid traws-Bowys i ddatblygu darlun sylfaenol @2020 a dod â strategaeth a chynllun gweithredu @2021 ymlaen er mwyn creu Powys wirioneddol gynaliadwy.

4. Y bydd y cyngor hwn, gyda chymorth y daliwr portffolio priodol, y swyddog newid hinsawdd newydd, a'r gweithgor newid hinsawdd, yn adeiladu ar y llwyddiannau hyd yma i ddatblygu strategaeth weithio a chynlluniau gweithredu cysylltiedig i gyrraedd y targed hwn.

5. Y bydd y cyngor hwn yn adolygu'r holl bolisïau, strategaethau a chynlluniau perthnasol, gan gynnwys ei gynllun corfforaethol a'r cynllun datblygu lleol, i gynorthwyo i gyrraedd y targedau uchod.

6. Y bydd y cyngor hwn yn hyrwyddo a chyhoeddi'r arferion gorau o ran lleihau cnesu byd-eang gan annog preswylwyr a busnesau i gymryd eu camau addas eu hunain a hefyd i leihau eu hallyriadau carbon yn unol â tharged Llywodraeth Cymru ar gyfer 2030.

7. Y bydd y cyngor hwn, ynghyd â chymorth ac adnoddau priodol gan Lywodraeth Cymru, yn gweithio gyda'i bartneriaid, awdurdodau lleol a sefydliadau eraill i helpu i ddatblygu a gweithredu arferion gorau, rhoi cyhoeddusrwydd i'r datganiad argyfwng hinsawdd hwn, cyfyngu ar gnesu byd-eang, lleihau allyriadau carbon yn effeithiol a symud tuag at economi werdd i Bowys.

8. Cefnogi ein haelodau seneddol i sicrhau bod y Mesur Trydan Lleol yn llwyddo mewn Trafodaeth Ohirio i annog a hwyluso cyflenwi trydan lleol ynghyd â chymunedau mwy gwydn ym Mhowys.

Cyd-gynigiwyd y cynnig gan y Cynghorydd Jake Berriman a'r Cynghorydd Iain McIntosh a'i gyd-eilio gan y Cynghorydd Jackie Charlton a'r Cynghorydd Lucy Roberts. Roedd y cynigwyr a'r eilwyr wedi croesawu'r dull cadarnhaol a ddefnyddiwyd i ganfod ffordd ymlaen gyda'n gilydd.

Cynigiwyd diwygiad gan y Cynghorydd Sir Matthew Dorrance ac eiliwyd gan y Cynghorydd Sir Sarah Williams:

Mae'r Cyngor hwn yn penderfynu:

1. Ymuno â chynghorau eraill ar draws Cymru mewn datgan **a chydnabod yr** Argyfwng Hinsawdd.

2. Y bydd yn ceisio lleihau ei allyriadau carbon i sero yn unol â tharged Llywodraeth Cymru ar gyfer 2030, ac yn galw ar Lywodraeth Cymru **a Llywodraeth y DU** i ddarparu cymorth ac adnoddau digonol i gyrraedd y targed

hwn i gynorthwyo gyda gweithredu Ffyniant i Bawb: Cymru Carbon Isel (Mawrth 2019) er mwyn gwneud Cyngor Sir Powys yn awdurdod lleol cwbl ddi-garbon erbyn 2030.

3. Gofyn i Ddaliwr y Portffolio Datblygu Economaidd, Tai a Gwasanaethau Rheoleiddio arwain ar fesurau i liniaru'r Newid Hinsawdd a pharhau i ymgysylltu'n weithredol â'r holl aelodau a rhanddeiliaid drwy:

A. Gweithio gyda'r gweithgor trawsbleidiol a sefydlwyd, a

B. Sefydlu grŵp aml-randdeiliaid traws-Bowys i ddatblygu darlun sylfaenol @2020 a dod â strategaeth a chynllun gweithredu @2021 ymlaen er mwyn creu Powys wirioneddol gynaliadwy.

4. Y bydd, gyda chymorth y daliwr portffolio priodol, y swyddog newid hinsawdd newydd, a'r gweithgor newid hinsawdd, yn adeiladu ar y llwyddiannau hyd yma i ddatblygu strategaeth weithio a chynlluniau gweithredu cysylltiedig i gyrraedd y targed hwn.

5. Y bydd yn adolygu'r holl bolisïau, strategaethau a chynlluniau perthnasol, gan gynnwys ei gynllun corfforaethol a'r cynllun datblygu lleol, i gynorthwyo i gyrraedd y targedau uchod.

6. Y bydd yn hyrwyddo a chyhoeddi'r arferion gorau o ran lleihau cnesu byd-eang gan annog preswylwyr a busnesau i gymryd eu camau addas eu hunain a hefyd i leihau eu hallyriadau carbon yn unol â tharged Llywodraeth Cymru ar gyfer 2030.

7. Y bydd, ynghyd â chymorth ac adnoddau priodol gan Lywodraeth Cymru **a Llywodraeth y DU**, yn gweithio gyda'i bartneriaid, awdurdodau lleol a sefydliadau eraill i helpu i ddatblygu a gweithredu arferion gorau, rhoi cyhoeddusrwydd i'r datganiad argyfwng hinsawdd hwn, cyfyngu ar gnesu byd-eang, lleihau allyriadau carbon yn effeithiol a symud tuag at economi werdd i Bowys.

8. Cefnogi ein haelodau seneddol i sicrhau bod y Mesur Trydan Lleol yn llwyddo mewn Trafodaeth Ohirio i annog a hwyluso cyflenwi trydan lleol ynghyd â chymunedau mwy gwydn ym Mhowys.

Dywedodd gynigydd ac eilydd y diwygiad fod cynnwys Llywodraeth y DU yn y geiriad yn rhoi'r cyfle mwyaf posib i'r cyngor gael cyflwyno sylwadau. Pasiodd y diwygiad o 40 pleidlais i 21 gyda 4 yn ymatal.

Pleidleisiodd y Cyngor ar y prif gynnig ac o 61 pleidlais i 1 gyda 3 yn ymatal

PENDERFYNWYD:

1. **Ymuno â chynghorau eraill ar draws Cymru mewn datgan a chydnabod yr Argyfwng Hinsawdd.**
2. **Y bydd y cyngor hwn yn ceisio lleihau ei allyriadau carbon i sero yn unol â tharged Llywodraeth Cymru ar gyfer 2030, ac yn galw ar Lywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU i ddarparu cymorth ac adnoddau digonol i gyrraedd y targed hwn i gynorthwyo gyda gweithredu Ffyniant i Bawb: Cymru Carbon**

Isel (Mawrth 2019) er mwyn gwneud Cyngor Sir Powys yn awdurdod lleol cwbl ddi-garbon erbyn 2030.

3. Gofyn i Ddaliwr y Portffolio Datblygu Economaidd, Tai a Gwasanaethau Rheoleiddio arwain ar fesurau i liniaru'r Newid Hinsawdd a pharhau i ymgysylltu'n weithredol â'r holl aelodau a rhanddeiliaid drwy:

A. gweithio gyda'r gweithgor trawsbleidiol a sefydlwyd, a

B. sefydlu grŵp aml-randdeiliaid traws-Bowys i ddatblygu darlun sylfaenol @2020 a dod â strategaeth a chynllun gweithredu @2021 ymlaen er mwyn creu Powys wirioneddol gynaliadwy.

4. Y bydd y cyngor hwn, gyda chymorth y daliwr portffolio priodol, y swyddog newid hinsawdd newydd, a'r gweithgor newid hinsawdd, yn adeiladu ar y llwyddiannau hyd yma i ddatblygu strategaeth weithio a chynlluniau gweithredu cysylltiedig i gyrraedd y targed hwn.

5. Y bydd y cyngor hwn yn adolygu'r holl bolisïau, strategaethau a chynlluniau perthnasol, gan gynnwys ei gynllun corfforaethol a'r cynllun datblygu lleol, i gynorthwyo i gyrraedd y targedau uchod.

6. Y bydd y cyngor hwn yn hyrwyddo a chyhoeddi'r arferion gorau o ran lleihau cnesu byd-eang gan annog preswylwyr a busnesau i gymryd eu camau addas eu hunain a hefyd i leihau eu hallyriadau carbon yn unol â tharged Llywodraeth Cymru ar gyfer 2030.

7. Y bydd y cyngor hwn, ynghyd â chymorth ac adnoddau priodol gan Lywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU, yn gweithio gyda'i bartneriaid, awdurdodau lleol a sefydliadau eraill i helpu i ddatblygu a gweithredu arferion gorau, rhoi cyhoeddusrwydd i'r datganiad argyfwng hinsawdd hwn, cyfyngu ar gnesu byd-eang, lleihau allyriadau carbon yn effeithiol a symud tuag at economi werdd i Bowys.

8. Cefnogi ein haelodau seneddol i sicrhau bod y Mesur Trydan Lleol yn llwyddo mewn Trafodaeth Ohirio i annog a hwyluso cyflenwi trydan lleol ynghyd â chymunedau mwy gwydn ym Mhowys.

10.	**RHYBUDD O GYNNIG – ALLYRIADAU CARBON**

Tynnwyd y cynnig hwn yn ôl yn sgîl y cyd-gynnig a basiwyd yn gynharach.

11.	**RHYBUDD O GYNNIG – CARTREFI GWYLIAU**

Roedd y Cynghorwyr Sir David Evans, James Evans, James Gibson-Watt, Rosemarie Harris, E Michael Jones, Gareth Jones, Karen Laurie-Parry, Gareth Morgan, Rachel Powell, David Price, Martin Weale a Gwilym Williams wedi datgan buddiannau personol, ariannol a rhagfarnus yn yr eitem hon ac wedi gadael y cyfarfod cyn trafod yr eitem.

Bu'r Cyngor yn ystyried y rhybudd o gynnig canlynol a gynigiwyd gan y Cynghorydd Sir Elwyn Vaughan ac a eiliwyd gan y Cynghorydd Sir Bryn Davies:

Mae gan Bowys tua 1262 o ail gartrefi / cartrefi gwyliau ar restr Treth y Cyngor sy'n talu premiwm o 50% a hyn yn cynhyrchu tua 700k.

O ystyried y pryder cymdeithasol aruthrol am effaith gymaint o dai fel hyn mewn nifer o gymunedau, mae'r Cyngor yn galw:

- am godi'r premiwm presennol i 75% yn y flwyddyn ariannol nesaf gan felly gynhyrchu tua 350k yn fwy o arian i'r awdurdod
- a bod yr awdurdod yn gweithio ag awdurdodau gwledig eraill, drwy Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, i sicrhau bod Llywodraeth Cymru a'r Swyddfa Brisio'n gyson wrth asesu ceisiadau Ardrethi Busnes ar gyfer tai o'r fath o ran bod yn rhaid eu gosod am 140 diwrnod er mwyn bod yn fusnesau diffuant.

Wrth wneud y cynnig, eglurodd y Cynghorydd Vaughan ei fod yn galw ar y Cyngor i anfon neges glir ei fod yn sefyll ochr yn ochr â phobl ifanc na allent fforddio â byw yn eu cymunedau eu hunain.

Cynigiwyd diwygiad gan y Cynghorydd Sir Sarah Williams ac eiliwyd gan y Cynghorydd Sir Matthew Dorrance y dylid codi'r premiwm i 100%. Collodd y diwygiad o 21 pleidlais i 30 gyda 1 yn ymatal.

Pleidleisiodd y Cyngor ar y cynnig ac o 33 pleidlais i 17 gydag 1 yn ymatal

PENDERFYNWYD galw

- **am godi'r premiwm presennol i 75% yn y flwyddyn ariannol nesaf gan felly gynhyrchu tua 350k yn fwy o arian i'r awdurdod**
- **a bod yr awdurdod yn gweithio ag awdurdodau gwledig eraill, drwy Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, i sicrhau bod Llywodraeth Cymru a'r Swyddfa Brisio'n gyson wrth asesu ceisiadau Ardrethi Busnes ar gyfer tai o'r fath o ran bod yn rhaid eu gosod am 140 diwrnod er mwyn bod yn fusnesau diffuant.**

Daeth yr aelodau a oedd wedi datgan budd yn ôl i mewn i'r cyfarfod.

12.	RHYBUDD O GYNNIG – TERFYNAU CYFLYMDER MEWN TREFI BACH

Bu'r Cyngor yn ystyried y cynnig canlynol a gynigiwyd gan y Cynghorydd Sir Stephen Hayes ac a eiliwyd gan y Cynghorydd Sir Jackie Charlton:

Cafodd bwerau ar derfynau cyflymder cenedlaethol eu datganoli i Gymru yn 2018.

Yn 2019 meddai Prif Weinidog Cymru Mark Drakeford: ‘Rhaid i awdurdodau lleol gael disgresiwn i gadw parthau 30mya ar hyd priffyrdd ‘prifwythiennol’, ond ar wahân i hynny, ac mewn ardaloedd preswyl, gwyddom fod parthau 20mya yn lleihau cyflymder traffig a damweiniau – yn enwedig damweiniau i blant, ac rydyn ni eisiau gweld hyn mewn grym ar draws Cymru’. Dywedodd yr AC Llafur John Griffiths fod cefnogaeth ar draws y pleidiau i bolisi y teimlai oedd yn rhoi manteision lu i gymdeithas. Bydd pobl hŷn yn teimlo’n hapusach yn cerdded ar hyd y strydoedd gyda therfynau 20mya yn eu lle a bydd rhieni’n teimlo’n llawer hapusach yn gadael i’w plant chwarae y tu allan.’

Ar 15 Gorffennaf eleni, pleidleisiodd y Senedd i gyflwyno terfyn cyflymder diofyn o 20mya ar gyfer strydoedd preswyl, yn amodol ar ymgynghori a phenderfynu’n derfynol, gyda dyddiad gweithredu targed o 2023.
Mae’r canllawiau presennol ar derfynau cyflymder i’w cael yng Nghylchlythyr Rhif 24/2009 Llywodraeth Cynulliad Cymru **Gosod Terfynau Cyflymder Lleol yng Nghymru**, dyddiedig Hydref 2009. Ymhlith pethau eraill, mae’n datgan:

- Y nod sylfaenol ddylai cyflawni dosbarthiad ‘diogel’ o gyflymderau sy’n adlewyrchu pwrpas y ffordd a’r effaith ar y gymuned leol. Bod angen ystyried anghenion cymunedau a phobl fregus sy’n defnyddio’r ffyrdd yn llawn.
- Y dylid ystyried nodweddion y ffordd ac anghenion pobl fregus sy’n ei defnyddio wrth benderfynu ar derfyn cyflymder.
- Bod angen ystyried pobl fregus sy’n defnyddio ffyrdd yn llawn er mwyn eu hannog i symud mwy o gwmpas y lle a gwella eu diogelwch. Mae gosod terfynau cyflymder priodol yn arbennig o bwysig fel rhan o reoli diogelwch mewn trefi, gyda manteision sylweddol i gerddwyr a beicwyr.

Cynnig:
Mae’r Cyngor yn croesawu pleidlais ddiweddar y Senedd i gyflwyno terfyn cyflymder diofyn o 20mya mewn ardaloedd preswyl o 2023 ymlaen. A chydnabod bod gan Bowys nifer o drefi bach o ddiddordeb hanesyddol eithriadol lle mae cyflymder y traffig yn effeithio’n andwyol ar ddiogelwch a mwynhad preswylwyr ac ymwelwyr fel ei gilydd, mae’r Cyngor yn cytuno:

1. I weithio’n gydweithredol â chymunedau sy’n dymuno asesu manteision posib, a lle bo’n briodol cyflwyno, terfyn cyflymder o 20mya yng nghanol eu trefi
2. I fanteisio’n llawn ar y cyfleoedd a gyflwynir yng Nghylchlythyr 24/2009 i wella diogelwch pobl fregus sy’n defnyddio’r ffyrdd ac ystyried effaith terfynau cyflymder traffig ar gymunedau
3. I roi a thalu sylw priodol i anghenion defnyddwyr ffyrdd heblaw pobl mewn cerbydau modur (er enghraifft, pobl ar droed, ar gefn ceffyl a chefn beic) a rhai gyda nam ar eu symudedd neu nam ar eu synhwyrau, wrth ddylunio a gweithredu gorchmynion traffig newydd.

O 59 pleidlais i 1

PENDERFYNWYD croesawu pleidlais ddiweddar y Senedd i gyflwyno terfyn cyflymder diofyn o 20mya mewn ardaloedd preswyl o 2023 ymlaen. A chydnabod bod gan Bowys nifer o drefi bach o ddiddordeb hanesyddol eithriadol lle mae

cyflymder y traffig yn effeithio'n andwyol ar ddiogelwch a mwynhad preswylwyr ac ymwelwyr fel ei gilydd, mae'r Cyngor yn cytuno:

1. **I weithio'n gydweithredol â chymunedau sy'n dymuno asesu manteision posib, a lle bo'n briodol cyflwyno, terfyn cyflymder o 20mya yng nghanol eu trefi**
2. **I fanteisio'n llawn ar y cyfleoedd a gyflwynir yng Nghylchlythyr 24/2009 i wella diogelwch pobl fregus sy'n defnyddio'r ffyrdd ac ystyried effaith terfynau cyflymder traffig ar gymunedau**
3. **I roi a thalu sylw priodol i anghenion defnyddwyr ffyrdd heblaw pobl mewn cerbydau modur (er enghraifft, pobl ar droed, ar gefn ceffyl a chefn beic) a rhai gyda nam ar eu symudedd neu nam ar eu synhwyrau, wrth ddylunio a gweithredu gorchmynion traffig newydd.**

13.	CWESTIYNAU'N UNOL Â'R CYFANSODDIAD

13.1. **Cwestiwn i Ddaliwr y Portffolio Amgylchedd gan y Cynghorydd Sir Gareth Ratcliffe**

Mae'r mwyafrif llethol o fusnesau yn y Gelli Gandryll yn gadarnhaol am yr effaith a gafodd dwy awr o barcio am ddim ar eu masnach ym mis Awst, gyda rhai busnesau'n priodoli cynnydd o rhwng 20-30% o'i gymharu â'r llynedd i'r ffaith bod ymwelwyr a phreswylwyr nawr yn gallu parcio am hirach ac am ddim. Mae wedi bod yn fenter hynod lwyddiannus – diolch yn fawr iawn i chi am wneud hyn. O gofio hyn a llawer o fusnesau hefyd yn dweud bod angen pob cymorth posib arnynt wrth wynebu misoedd llai prysur y gaeaf, a yw'r cyngor wedi asesu effaith parcio am ddim i fusnesau ym Mhowys a sut y mae'r cyngor yn bwriadu cefnogi busnesau drwy'r gaeaf. Hefyd o ystyried yr adborth a gafwyd, a fyddai Cyngor Sir Powys yn fodlon ymestyn hyn drwy'r gaeaf o leiaf, i roi'r cymorth gorau posib i fusnesau? Gallai fod yn fater o lwyddo neu fethu i rai busnesau yn y dref ac mae cymorth yn hanfodol i osgoi gweld trefi a strydoedd yn y Canolbarth heb adyn byw yn eu cerdded erbyn dechrau 2021.

Ymateb

Gwnaed y penderfyniad i ganiatáu parcio am ddim dros wyliau'r haf ar adeg gwbl ddigyffelyb i adlewyrchu ein hymrwymiad i'r ymgyrch #prynulleolpowys, ac er mwyn hybu ail-agor y stryd fawr a chefnogi ein busnesau lleol. Mae'n dda iawn clywed bod hyn wedi'i groesawu'n fawr ac wedi helpu i roi hwb i'r busnesau yn y Gelli Gandryll.

Heb unrhyw fan cychwyn cadarn i fesur yn ei erbyn mewn cyfnod mor eithriadol, a dim gwybodaeth am y defnydd am ddim o'r lle parcio, yn anffodus nid oes asesiad ffurfiol na ffordd o fesur yr effaith ar faint o geir a barciodd na faint o 'dwrw traed' a fu'n gysylltiedig â'r parcio am ddim, gan gyfyngu unrhyw asesiad i farn oddrychol ac anecdotaidd.

Byddwch yn cofio bod caniatáu parcio am ddim ym mis Awst wedi achosi pwysau ychwanegol o £85,000 ar y gyllideb ac y cytunwyd i ariannu hyn yn gorfforaethol allan o gronfeydd wrth gefn. Cafodd y cynnig o blaid ymestyn y parcio am ddim ei gyflwyno yng nghyfarfod y cyngor llawn ar 30 Gorffennaf lle

penderfynwyd yn erbyn ei ymestyn gyda 23 pleidlais dros y cynnig i ymestyn y parcio am ddim am 6 mis arall, o'i gymharu â 30 yn erbyn a 3 yn ymatal.

O ystyried hyn nid oes cyfarwyddyd clir i ystyried y mater hwn ymhellach.

Nid oedd unrhyw gwestiwn ychwanegol.

13.2. **Cwestiwn i Ddaliwr y Portffolio Cyllid, Cefn Gwlad a Thrafnidiaeth gan y Cynghorydd Sir Jeremy Pugh**

Pwy a pha adran sy'n gyfrifol am fethu â darparu masgiau wyneb i'n pobl ifanc sy'n teithio ar drafnidiaeth ym Mhowys i'w cludo i ac o'r ysgol oherwydd roedd sawl diwrnod wedi pasio cyn iddynt gyrraedd yr ysgolion?

Ymateb

Ar brynhawn dydd Mercher 26 Awst fe wnaeth Llywodraeth Cymru argymell bod plant dros 11 oed yn gwisgo gorchudd wyneb ar drafnidiaeth i ac o'r ysgol. Penderfynodd y Cyngor y byddai'n darparu dau orchudd wyneb amlddefnydd i bob disgybl yn unol ag argymhelliad Llywodraeth Cymru. Nid oedd yr argymhelliad wedi rhoi fawr ddim amser i'r Cyngor ymateb a gallu dod o hyd i, trefnu i dderbyn a dosbarthu'r cynhyrchion oedd eu hangen.
Daeth y gwasanaethau masnachol o hyd i 7,000 gorchudd wyneb cyn gwneud y gwiriadau angenrheidiol ar eu hardystiad a'u hachrediad, gan gynnwys cyswllt â'r gwasanaethau Iechyd a Diogelwch i gadarnhau eu bod yn addas. Cytunodd y cyflenwr i ddosbarthu 3,500 gorchudd wyneb ar ddydd Mawrth 1 Medi (yn dilyn dydd Llun Gŵyl y Banc) gyda 3,500 arall i'w dosbarthu ar ddydd Llun 7 Medi.
Methodd y cyflenwr â dosbarthu ar amser ond fe wnaeth ddosbarthu 4,000 o fasgiau untro fel arwydd o ewyllys da.
Dosbarthwyd 1,500 o fasgiau amlddefnydd ar 3 Medi. Roedd gorchuddion wyneb ar gael i ddisgyblion ar ddydd Gwener 4 Medi, un diwrnod ar ôl dychwelyd yn rhannol i'r ysgol.
Oherwydd methiant yr archeb wreiddiol i ddosbarthu ar y dyddiadau a gytunwyd, penderfynodd y Cyngor ymateb yn gyflym a daeth o hyd i fasgiau gan gyflenwr arall, gyda 4,100 yn cyrraedd ar ddydd Gwener 4 Medi a'r gweddill yn yr wythnos yn dechrau ar 7 Medi.
Mae pob ysgol uwchradd bellach wedi derbyn dau orchudd wyneb i bob dysgwr a gludir i'r ysgol ar un o fysus y cyngor.

Nid oedd unrhyw gwestiwn ychwanegol.

13.3. **Cwestiwn i Ddaliwr y Portffolio Cyllid, Cefn Gwlad a Thrafnidiaeth gan y Cynghorydd Sir Karen Laurie-Parry**

Ydw i'n gywir yn deall bod Cyngor Sir Powys yn berchen ar ddeg o goetsys a ddefnyddir ar gyfer trafnidiaeth gyhoeddus, ac a ddefnyddir gan gwmnïau coetsys?
Ar ôl teithio'n ddiweddar ar Goets dan gontract a ddefnyddir ar gyfer trafnidiaeth gyhoeddus, mewn Awdurdod arall, sylwais fod y cwmni coetsys ei hun yn hysbysebu ei fanylion llawn y tu allan a'r tu mewn i goets trafnidiaeth gyhoeddus yr Awdurdod hwnnw, ynghyd â hysbysebion eraill.
Fel fy nghyd-Gynghorwyr Sir sydd hefyd, mae'n siŵr, yn ceisio canfod ffyrdd o greu incwm tuag at gynyddu refeniw, a oes gennym bolisi o godi

tâl am hysbysebu ar y coetsys y mae'r Cyngor yn berchen arnynt? Os nag oes, a ellid efallai ystyried hynny?

Ymateb

Mae'r Cyngor yn berchen ar 20 o fysus gwasanaeth a dderbyniodd arian grant gan Lywodraeth Cymru i'w defnyddio ar lwybrau bysus TrawsCymru drwy'r Sir. Mae'r cerbydau wedi eu gorchuddio â lifrai TrawsCymru a warchodir gan Lywodraeth Cymru ac ni chaniateir hysbysebion ar y tu allan na'r tu mewn i'r cerbydau.

I ateb cwestiwn ychwanegol y Cynghorydd Laurie-Parry, dywedodd Daliwr y Portffolio fod y bysus yn cael eu cofnodi fel asedau ar Fantolen y Cyngor (Cofrestr Asedau) yn ôl eu pris prynu, ac yn cael eu dibrisio dros eu bywyd defnyddiol ac wedi eu dyrannu i'r llwybrau teithio canlynol:

6 x bws T4 (Y Drenewydd – Aberhonddu ac ymlaen i Gaerdydd
6 x bws T14 (Henffordd – Aberhonddu ac ymlaen i Gaerdydd)
2 x bws X43 (Aberhonddu – Y Fenni)
3 x bws T12 (Wrecsam – Y Drenewydd – Machynlleth)
3 x bws X75 (Llanidloes – Y Drenewydd – Amwythig).

Y Cynghorydd Sir B Baynham (Cadeirydd)

14.	

15.	

1.1.

1.2.